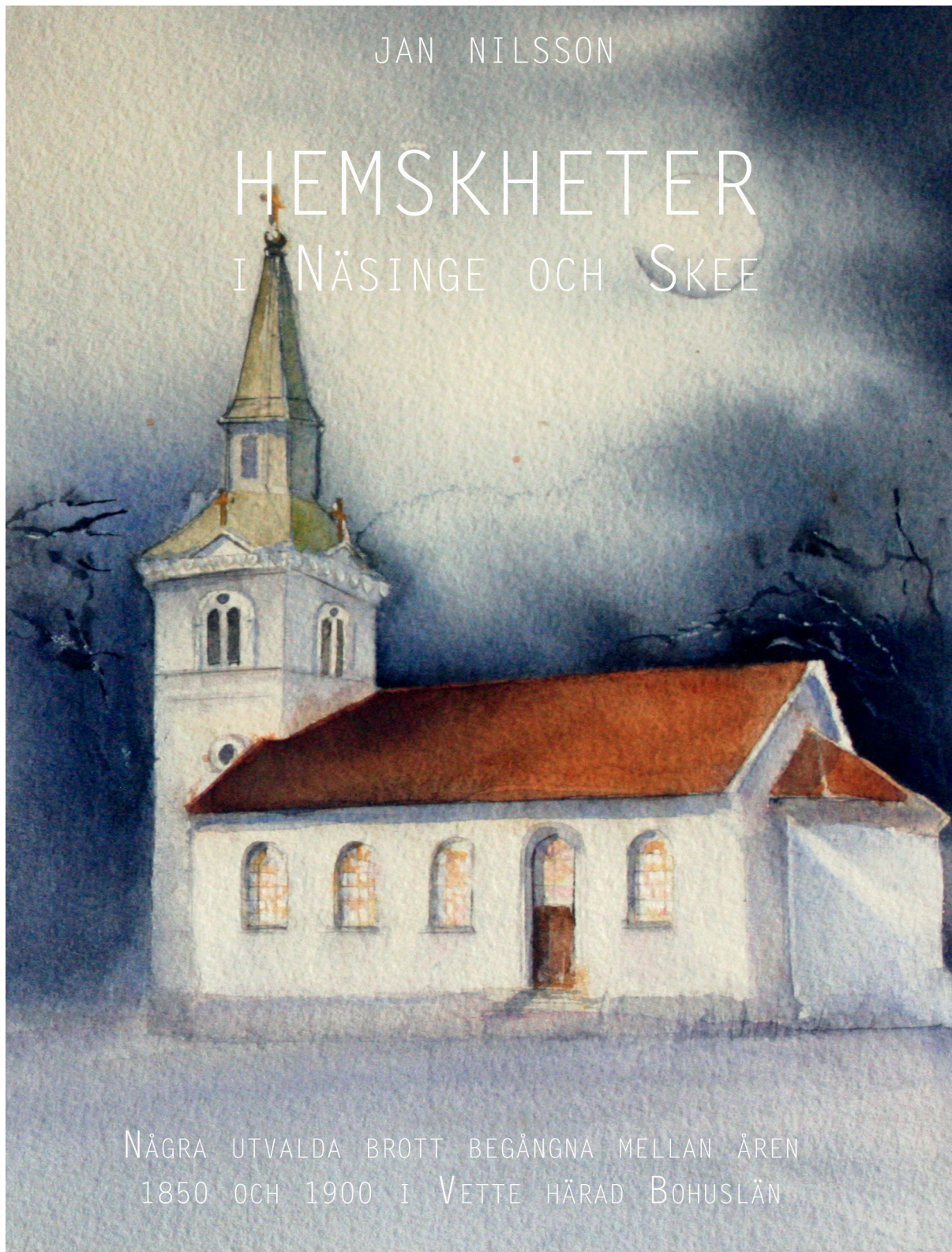

KÄLLMATERIAL

JAN NILSSON

HEMSKHETER

I NÄSINGE OCH SKEE

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900 I VETTE HÄRAD BOHUSLÄN

10. BARNAMORD
BEGÅNGET: 1875
GÄRNINGSMAN: OLENA CHARLOTTA

Utdrag ur domboken från Vette Häradsrätt.
Innehåller alla ingående handlingar i aktuellt mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget Arkiv Digital, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på Arkiv Digitals hemsida.

Jan Nilsson

v281421.b4070

Den 21 Maj 1875

No 74

Sedan t.f. Kronolänsmannen C W Dahl i skrifvelse af den 18 dennes hos Domhafvanden med anmälan att han den uti innevarande månad för förment barnamord, häktat och införpassat till kronohäktet härstädes pigan Olena Charlotta Johannesdotter från Stora Åseröd i Skee socken, anhållit om ransaknings hållande med bemälda tilltalade, har här till denna dag blifvit utsatt; och in finner sig vid upprop af målet länsmannen C W Dahl till utförande af sin åklagaretalan hvarjemte den tilltalade, som från häktet blifvit förehem-
tad, för Rätten inställes.

Åklagaren inlemnar följande polisprotokoll:

“Polisprotokoll hållet å Stora Åseröd

bil A

v281421.b4100

No 74 Bil A

Polisprotokoll hållet å Stora

Åseröd i Skee den 14 Maj

1875

Sedan för undertecknad, tf kronolänsmän i orten, anmälan den 14 dennes skett derom, att pigan Olena Charlotta Johannesdotter i Stora Åseröd förmodas hafva nästlidne gårdag föröfvat barnamord, så inställde jag mig ofördröjligen å ofvanskrifne dag och ställe, för anställande af förhör, hvarvid följande personer hvar för sig hörde och berättade:

1. Pigan Olena Charlotta Johannesdotter, i tjenst hos hemmansegaren Carl Carlsson i Stora Åseröd, hvilken erkänner, att hon dagen förut, den 13 dennes emellan klockan 3-6 på morgonen, uti en soffa i dagligrummet, framfödt ett barn, som hon dock uppgifver skall hafva varit ofullgånget; att i samma rum lågo under natten husbonden Carl Carlsson, undantagsmannen Carl Olsson, arbetskarlen Adolf Gustafsson och minderåriga vallhjonet Gustaf Hansson, men trodde Charlotta att ingen af omnämnda personer voro vakna, då hon födde fostret eller steg upp för att gå i köket och sköta sins sysslor; att hon så fort fostret var framfödt genast nedsläppte soffloppet; att hon visserligen med arbetskarlen Anton Magnus Andersson från Lytorp, med hvilken hon numera vore fästad genom laga lysning, hade före oktober månad, då hon tillträdde sin nuvarande tjenst, haft köttslig beblandelse, men att hon saknade allt skäl att antaga, att något barn kunde blifva följderna af denna deras umgänge med hvarandra före besagde tid, utan var det antagligt att ifrågavarande foster blifvit afladt sedan hon flyttat till Stora Anrås eller efter den 24 sistlidne oktober; att hon omkring kl 11 förmiddagen, då det öfrige folket i huset vore ute på arbete, hade lagt fostret under en kittel i köksspiseln, efter att likväl förut hafva derstädes upptändt en större eld, som sedan underhölls hela dagen; - och slutligen att hon var 24 år gammal och född i Lurs socken af Tanums pastorat.

2. Enkan Maria Johannesdotter, boende i samma hus och begagnande samma kök som den anklagade märkte redan straxt efter Jul eller i medio af Januari månad att Charlotta var i hafvande tillstånd. En gång under innevarande vår frågade vittnet den anklagade, hur länge hon skulle qvarstanna på Åseröd, och erhöll då till svar “öfver plogande”, dvs till vårarbetet blef avslutadt.

Sistlidne gårdagsförmiddag förstod vittnet att hon måtte hafva framfött barn och anställde därför noggrannare undersökningar såväl inom som utom hus. På vinden

påträffades dervid en nedblodad underkjortel och i en tom så kallad "bås" i ladugården fanns jemväl nedblodad halm, hvaraf kunde slutas att fostret blifvit födt å sistnämnda ställe. Om fredags morgon anträffades några förbrända ben under kitteln i köksspiseln. Wittnet, som dagen förut förundrat sig öfver den stora elden i spiseln, frågade Charlotta hvad hon gjort för en gerning, och erhöll till svar derpå, att hon på Torsdags morgon födt ett ofullgånget barn, hvilket hon under dagens lopp brändt upp i köksspiseln. Rapport om tilldragelsen afsändes derefter genom ordningsmannen till unertecknad.

3. Hemmansegaren Carl Carlsson berättar att han om Torsdags morgon gick upp något tidigare än Charlotta eller omkring klockan 3 på morgonen, för att se till hästarna. Då Carlsson återkom från stallet var Charlotta i köket. Wittnet sade då till henne, att hon behöfde inte vara uppe så tidigt. För öfrigt har vittnet inga upplysningar att meddela.

4. Undantagsmannen Carl Olsson, fader till C Carlsson, anförde att han var vaken då Charlotta oftenämnda Torsdag morgon gick ut i köket. Sofflocket såg han ej nedläggas. Något barn kunde ej ligga vid tillfället i soffan, ty då skulle vittnet bestämdt hafva sett det.

5. Arbetskarlen Adolf Gustafsson känner alls icke till någonting.

På grund af hvad sålunda förekommit förklarades Olena Charlotta Johannesdotter genast skyldig träda i häkte och införpassades för ransaknings undergående till häradshäktet i Strömstad.

Som ofvan
C W Dahl

I anledning af åklagarens anmälan hade Domhafvanden i skrifvelse till distriktsläkaren Herr Doktor Gustaf Runström af den 19 uti denna månad anmodat honom att om möjligt till denna dag inkomma med utlåtande, dels huruvida af besigtningen å den tilltalade kunde utrönas huruvida hon nyligen blifvit förlöst med något foster; dels ock huruvida de i polisprotokollet omnämnda tillvaratagna benlemningarna voro af ett människofoster samt om i sådant fall detta varit fullgånget eller icke; och tillkännaf Domhafvanden det Dr Runström sänt följande skrifvelse:

"Interimsbetyg:

Pigan Olena Charlotta Johannisdotter

bil B

v281421.b4120

No 74 Bil B

Interims-betyg

Pigan Olena Charlotta Johannesdotter från Stora Åseröd i Skee socken har idag undergått läkarbesigtning, dervid med bestämdhet utrönt, att hon inom sednaste fjorton dagar blifvit förlöst med ett foster, Huruvida detta foster varit fullgånget och med lif framfödt eller ej, kan deremot genom besigtningen af qvinnan ej med bestämdhet afgöras, ehuru åtskilliga omständigheter tala för det sednare antagandet. Hvad återigen de fragmenten af ben m m, hvilka i fängsladt konvolut med påskrift "Ben efter ett upbrändt barn foster" blifvit lemnade till undersökning, angår, så kan i det söndersamlade och förkolade tillstånd, hvori de till största delen befinna sig, ej ens med visshet

afgöras, om de äro menniskoben, långt mindre bestämmas om, i sådant fall, de härröra från ett mer eller mindre fullgånget foster; hvilket allt på aflagd embetsed intygas.

Motiverad läkareattest skall med det snarste lemnas.

Strömstad den 20 Maj 1875

Gustaf Runström

Distriktsläkare

Om sin härkomst och förflutna lefnad meddelar tilltalade Johansdotter: Hon föddes den 17 December 1849 på hemmanet Tågeröd i Lurs socken af hemmansegaren Johannes Olsson och h h Dorotea Hansdotter, af hvilka fadren är död, men modren ännu lefver. Hon vistades i hemmet ända till närmare tjugo års ålder, då hon erhöll plats såsom piga hos Olaus Mattsson i Björke, der hon stannade ett år, Efter att derefter hafva haft årstjenst hos Johan Martin Johannesson i Tafsängen fick hon plats hos Anders Mattsson i Treje hos hvilka hon tjenade i tre års tid. Derpå flyttade hon omkring den 1 Nov nästlidet år till Carl Carlsson i Stora Åseröd. I sin barndom fick hon besöka folkskolan samt lära sig läsa och skrifva samt något räkna. Vid femton års ålder tilläts henne att första gången begå H H Nattvard i Lurs kyrka. För brott hade hon aldrig förr varit tilltalad.

Åklagaren inlemnar ett den 15 Maj 1875 af kyrkoherden i Skee pastorat C A Ekstedt utfärdadt prestbetyg, som vitsordar den tilltalades uppgifter om ålder födelseort m m, hvarjemte af detsamma inhemtas att hon är fästad vid Arbetaren Magnus Anton Andersson u Lytorp genom laga lysning.

Den tilltalade uppgifver härefter på gifven anledning, att hon ej med säkerhet kan angifva tidpunkten då hon blifvit rådd med barn. Hon och hennes fästman hade neml under sistl år ganska ofta haft köttsligt umgänge, dock hade sista gången något sådant skett varit för omkring sex månader sedan. Sitt hafvandeskap märkte hon först för fyra eller fem månader tillbaka derpå, att hon "tyckte sig vara litet sjukare" och ofta kände svåra knip i underlifvet. Reningen hade hos henne under de senaste åren varit mycket oregelbunden och hade hon haft sådan äfven under sitt hafvandeskap och senast den 24 eller 25 Mars innevarande år. Hon sökte ej på något sätt dölja sitt hafvandeskap för gårdens folk och då hon blef af dem derom tillfrågad nekade hon aldrig därför. Efter hennes uträkning skulle hon först om flere månader komma att föda, och ingenting gaf henne före födslostunden den minsta anledning att förmoda densamma vara för handen och hade hon ej heller någon gång haft känning af att fostret gaf tecken till lif. Onsdagen den 12 dennes hade hon som vanligt förrättat sina sysslor och omkring kl 10 e.m. gått till sängs uti dagligstugan, hvarest såväl hon, som hennes husbonde, dennes fader och de tvenne andra manspersoner som i polisprotokollet uppgifvas hade sina sofplatser. Då hon sofvit en stund vaknade hon, kännande sig ej "alldeles frisk"; hon erfor nemligen rätt starka knip i underlifvet; men som detta synnerligast på sista tiden ej varit något ovanligt, fäste hon ej någon vigtt dervid utan sedan hon varit ute i köket och derstädes på ett nattkärl haft stolgång, inslumrade hon ånyo. För att ej blifva kall då hon gick ut i köket hade hon påtagit sig en mörk stubb, som hon alltid brukade hafva liggande under sig ofvanpå lakanet och hade hon innan hon lade sig igen aftagit densamma och lagt den på dess vanliga plats. Hon väcktes snart ånyo af svåra knip, men trodde ännu ej att födslostunden var inne. Efter en stund hvarunder hon varit vid full sans och utan några svårare plågor framfödde hon liggande på ryggen sitt foster och framkom detsamma helt och hållet af sig sjelft, utan att hon med händerna på något sätt underhjelpte dertill. På grund häraf kan hon ej uppgifva om hufvudet kom först eller ej. Något ljud från fostret eller annan lifsyttring kunde

icke förmärkas. Efterbörden frångick henne på samma gång som fostret. Hon lemnade detsamma orördt till dess dagen om en stund började lysa. Då upptog hon fostret och såg på detsamma, dock utan att skilja det från efterbörden, samt tyckte att det var välformadt barn men ovanligt litet och något visset. Sedan hon betraktat barnet lade hon detsamma tillbaka på stubben emellan sina ben och låg sålunda en stund. Hon hade under hela tiden ej tänkt på att väcka någon för att erhålla hjälp, och samtliga i rummet varande personer sofva oafbrutet. Härefter steg hon upp samt tog en hvit halsduk omkring en 1/2 aln i fyrkant, som hon brukade hafva på sig, utbredd densamma på sängen bredvid stubben samt flyttade barnet med efterbörden från stubben till duken, hvarefter hon påtog stubben och gömde duken med dess innehåll under täcket hvarefter hon sjelf ånyo lade sig att hvila. Omkring kl 1/2 4 steg hennes husbonde upp för att gå och fordra hästarne. Hon steg då äfven upp och klädde på sig samt gick ut i köket för att sätta på kaffe. Sedan detta var gjort gick hon till ladugården för att fordra kreaturen och mjölka korna. Som hon nu kände sig trött gick hon och lade sig en stund på halmen i ett tomt bås. Härvid hade hon ett temligen starkt blodflöde och märkte hon att halmen blef nedblodad, men brydde sig ej härom. Härefter förrättade hon sina sysslor som vanligt. Då hon kom tillbaka upp i huset voro samtliga af husfolket uppe. Sedan de ätit frukost gingo karlarna ut på arbete, dock gingo husbondens fader, Carl Olsson, samt enkan Maria Johannesdotter, som bodde i ett särskildt rum ut och in i huset. Olena satte sig att väfva en stund, hvarefter hon tände upp eld i spiseln samt satte på en stor gryta med vatten. Hon gick härpå in i dagligstugan slog upp locket till soffan, som hon lagt igen då hon steg upp samt tog duken på hvilket fostret hvilade och bar densamma med sitt innehåll ut i köket hvarest hon i spiseln under grytan aftvättade fostret med efterbörden utan att något spilldes bredvid. Tanken att kasta fostret på elden kom "flygande" på henne och var redan verkställt innan hon gjort sig närmare reda på hvad hon i sjelfva utförde. Så fort hon kastat barnet på elden på elden ångrade hon sig. Hon tänkte fram på dagen gå till presten och omtala förhållandet, men uppsköt detta, enär hon hade svårt för att gå. På förmiddagen urtvättade hon såväl stubben, som hon aftagit sig då hon på morgonen kom från ladugården, som halsduken. Tvättningen skedde i en bytta, hvarefter hon utslog vattnet på sophögen och hängde upp kläderna till torkning i köket.

Hon förrättade under dagens lopp på vanligt sätt sina sysslor utan att för någon omtala att hon framfött barn. Följande dagen frågade Maria Johannesdotter henne om hon icke födt barn, hvilket hon genast bejakade. Sedan derefter Maria omtalat att hon hittat ben af fostret i spiselaskan, erkände den tilltalade att hon kastat det på elden och då Maria frågade henne hvarför hon gjort detta svarade hon, att barnet varit så litet och ofullgånget att "det ej kunde uträtta något", ty det hade endast varit några månader gammalt.

Åklagaren anhåller att få afhöra närvarande och af honom inkallade vittnen, hemmanegaren Carl Carlsson i Stora Åseröd, undantagsmannen Carl Olsson och enkan Maria Johannesdotter, hvilka, då jäf mot någon af dem hvarken anföres eller kan utrönas, få aflägga vittneseden, hvarefter och erinran om edgångens vikt lemnats. HdRn låter dem serskilt företräda och afgifva sina berättelser:

1. Carl Carlsson: att den tilltalade, som i början på November månad sistl år kommit i vts tjänst såsom piga, under sin tjänstetid hos vt uppfört sig ärligt och ordentligt, varit frisk och rask samt aldrig klagat öfver något illamående. Vt som förut i början av Februari månad af enkan Maria Johannesdotter gjordes uppmärksam på att den tilltalade var i hafvande tillstånd, tyckte sig då äfven på hennes tilltagande tjocklek förmärka detta, men frågade aldrig henne derom, ehuru han hörde att hon ej för andra förnekade förhållandet. Den tilltalade, som hade sin sofplats i samma rum som vt eller dagligstugan, der äfven

hans fader samt dräng och vallgosse hade plats, gick på Onsdagskvällen den 12 dennes till sängs vid vanlig tid utan att något ovanligt hos henne hade under den föregående dagens lopp förmärkts. Klockan 1/2 4 på Thursdagsmorgonen steg vt upp för att fordra sina hästar, och under det vt höll på att taga på sig kläderna steg äfven den tilltalade upp och gjorde sig i ordning. Vt hade sofvit hela natten utan att på något sätt blifva störd. Sedan vt gifvit hästarna foder återvände vt in, der den tillt under tiden gjort upp eld och satt på kaffe. Vt, som ej kan påminna sig om sofflocket var igenslaget på den tillt bädd, lade sig derefter att sofva till kl 6, hvarefter den tillt sysslade på vanligt sätt hela morgonen, utan att någonting kunde gifva vittnet ringaste anledning att förmoda det hon under natten födt barn. På eftermiddagen visade Maria Johannesdotter för vt de brända kvarlevorna af fostret, som hon hade anträffat i askan på spiseln. Upprepadt och vidkändt.

2. Carl Olsson: att vt, som nästan samtidigt med den tillt kom till sin sons, Carl Carlssons hus sedan straxt efter jul i början på Januari månad tyckte sig förmärka att den tillt blef allt fylligare och fylligare af hvilken anledning vt drog den slutsatsen att den tillt voro i hafvande tillstånd. Vt frågade dock henne hvarken sjelf derom eller hörde någon annan göra detta. Den tillt, som vt aldrig hört klaga öfver något illamående, lade sig på Onsdagsaftonen den 12 dennes samtidigt med vt och öfriga gårdsfolket uti dagligstugan. Vt vaknade en gång på natten och var ute ett ögonblick på gården, men var då allt tyst och stilla inne i rummet. Vt sof derefter oafbrutet hela natten, ända tills Carl Carlsson omkring kl 1/2 4 på morgonen steg upp. Då den tilltalade samtidigt äfven steg upp och började kläda på sig, sade Carl Carlsson åt henne: "du behöfver ej stiga så tidigt upp, jag skall bara ut och gifva hästarna foder". Detta oaktadt fortsatte hon att kläda på sig, hvarefter hon gick ut i köket utan att bädda upp efter sig eller slå igen sofflocket. En stund derefter, huru lång kan vt ej uppgifva, kom hon tillbaka in i rummet samt slog igen sofflocket, hvarefter hon ånyo aflägsnade sig. Vt, som ej hörde henne vidare syssla i köket, antog då att hon gått ned till ladugården. Vt steg upp kl 1/2 6 och omkring en timme derefter återkom den tilltalade från ladugården, der hon, efter hvad vt kan antaga uppehållit sig i närmare tre timmar. Sedan morgonmåltiden blifvit iordninggjord och spisad, dervid vt tyckte sig förmärka att den tillt var "blek och hvit i synen", utan att vt dock framställde någon fråga till henne om anledningen dertill eller kunde ana densamma, gick vt jemte öfrige manspersoner ut på arbete och återkom först kl 1/2 11 för att spisa frukost och hade under tiden den tillt ställt en stor gryta i spiseln under hvilken en liflig eld flammade. På aftonen visade Maria Johannesdotter som hade rört i elden och dervid anträffat kvarlemningarne af det uppbrända fostret, desamma för vt och hans son. Vt blef då så häpen och förskräckt att vt genast gick och lade sig. Hvad slutligen beträffande den af vt vid polisförhöret gjorda uppgiften, att något barn ej kunnat ligga gömdt i soffan på morgonen, då vt steg upp utan att vt skulle hafva iakttagit detta, återkallar vt denna sin uppgift. Uppläst och vidkändt.

3. Maria Johannesdotter ingifver följande attest, som hon tager på sin aflagda ed.

"Jag undertecknad inkalladt till Litt C

v281421.b4130

No 74 Bil C

Jag undertecknad inkallad till Häradsrätten för att vittna i mål emot Charlotta Johannesdotter från Stora Åseröd, så var det thorsdagen den 13 dennes, stod jag vid köksfönstret omkring kl 7 fm och såg henne komma från ladugården, så syntes det på henne

att hon hade framfödt barn, men jag var derpå intet riktigt säker, men för mera visshets skull gick jag uppå loftet sedan hon under tiden varit der och skiftadt kläder, och der fann jag hennes tillhöriga mörka stubb vara nedblodad med mycket blod på ett ställe bestänkta. En stund derefter såg jag att hon hade tvättat ur stubben och hängt upp den i köket till torkning. Sedan gick jag till ladugården med flera ställen men kom ej att tänka på att se efter i hennes bädd, men kunde ej finna något misstänkt. I ladugården var dock ett tomt bås uti hvilket låg halm såsom en bädd och hvarest något blod var spillt och kom jag då på den tanken att hon möjligen kunnat födt sitt barn der. När jag kom in omkring 9 fm var eld redan upptänd af betydlig storlek uti spisen, att hon intet varit starkare under ?. När jag träffade henne frågade jag hvad hon skulle med den starka elden, hvarpå hon svarade, att hon skulle koka vann ?. På em tyckte jag mig känna något os, ehuru det ej var starkt och lade Olena under dagens lopp oupphörligt ved på elden. På qvällen omkring kl 9 samma dag kom jag händelsevis att kara uti elden, och fann deruti lemningarna af ett barn, bestående af: sammanhängande vader, lår och underlif ända till axeln, emedan köttet då var ej fullkomligt förbrändt men jag blef så skrämmd att sedan jag visat qvarlemningarna af barnet för Carl Carlsson och hans far, fingo de ligga qvar till morgonen derpå, då jag hopsamlade hvad som återstod och skickade bud till ordningsmannen för att angifva saken. Samma dag frågade jag henne "Kära Lotta! Hvad har du gjordt", hon sade sig intet ondt hafva gjordt. Frågade vidare om hon födt barn. Dertill svarade hon ja, och äfven hvad hon gjordt af det, det hafver jag brändt upp svarade hon. Hvarför skulle du göra så som är fästeqvinna, men gaf det svar, hvad skall jag göra med en död kropp helst som det ej är mer än trenne månader gammalt. Hon tycktes dock ej visa någon ånger öfver sin gerning. Jag märkte dock redan uti februari månad att hon var hafvande. En tid förut frågade jag henne huru länge hon kan vara uti sin tjenst, men svarande hon, som förstod att jag syftade på hennes hafvandeskap, att hon tänkte vara här till öfver plogandetiden.

Stora Åseröd den 21 Maj 1875

Maria Johansdotter

med hand om pennan

Vtna begära ersättning för sin inställelse under uppgift det de äro boende 1 mil från tingsstade.

Den tilltalade medgifver sanningsenligheten af de afgangna vittnesmålen. Elden hade visserligen i början uppgjorts med stor ved, men sedan hade hon underhållit densamma med stickor; den brann dock hela dagen och understundom rätt lifligt. Tidpunkten då fostret, kastades på elden kan ej den tilltalade närmare angifva än att det var "fram på förmiddagen". Uti sin bekännelse som hon till alla delar vidhåller hade hon glömt att hon på morgonen först tog af sig stubben på loftet och hängde upp den der innan den togs ned för att tvättas.

Åklagaren anhåller härefter om uppskof för flere vittnens inkallande.

Parterna får härefter afträda medan HdRn öfverlägger till följande för dem ånyo inkallade afsagda

Beslut

I afbidan på det af Distriktsläkaren utlofvade motiverade attesten samt för att åklagaren måtte komma i tillfälle att förebringa vidare bevisning, utställer HdRn ransakningen att

ånyo förekomma Måndagen den 7 nästinstundande Juni månad kl 10 f.m. då åklagaren eger sig härstädes åter infinna och förebringa den bevisning han i målet åstundar, hvarremellertid tilltalade Olena Charlotta Johannesdotter komma att genom Domhafvandens föranstaltande införpassas till kronohäktet i Uddevalla, för att å utsatta rättegångsdagen här ånyo inställas.

Afträda.

Afföres.

v281421.b4220

1875 den 7 Juni

No 76

Vid återföretagande af det från 21 nästlidne Maj till denna dag uppskjutna och i domb under No 74 antecknade mål, emellan tf Kronolänsmannen C W Dahl, allm åklagare, och pigan Olena Charlotta Johannesdotter från Stora Åseröd i Skee socken, häktad och tilltalad för barnamord, tillstädeskomma åklagaren för sin talans fullföljd hvarjemte häktade Johannesdotter, som från kronohäktet i Uddevalla införpassats, af fånggevaldigern J Pettersson för Rätten inställes.

Domhafvanden anmäler till en början, det från distriktsläkaren, Herr Doktor G Runström, under den 27 sistl Maj inkommit följande utlåtande:

“På anmodan af Domareembetet

Bil D

v281421.b4140

No 76 bil D

På anmodan af Domareembetet i Wette härad har undertecknad denna dag anställt besigtning och undersökning å pigan Oleana Charlotta Johannesdotter för att få utrönt, huruvida hon nyligen födt barn, samt, i sådan händelse, huruvida detta varit fullgånget och med lif framfödt eller ej; hvarvid iakttagits:

1. Brösten, stora, fylliga, här och där med teml utspända blodådror, afgifva vid tryck teml ymningt af en mjölklik vätska.
2. Buken är jämn, mjuk, ej rynkig eller fällig, med en mörkbrun ung 1 lin. bred strimma, förlöpande i medellinien från nafveln till blygdbensfogen. Några linea albicantes förefinne ej hvarken å buken eller öfre delen af låren, liksom ej heller någon diduction af musculi recti;
3. Ur blygden afsöndras en rödaktig, något illaluktande vätska. Yttre blygden obetydligt uppsvullen, blygdbandet helt, ingen bristning af mellangården eller ärr efter en sådan förefinnes. Moderslidan något uppluckrad, af en svagt rödaktig färg.
4. Lifmoderbotten (Fundrus uteri) kan vid kombinerad yttre och inre indersökning tydligt kännas i jemnhöjd med blygdbensfogen; modermunnen är något utvidgad och i dess något vulstiga ränder märkas flera sprickor.

På grund af ofvanstående får jag förklara att Olena Charlotta Johannesdotter inom de sednaste 14 dagarna blifvit förlöst med ett foster. Huruvida detta foster varit fullgånget och med lif framfödt eller ej, kan deremot ej med bestämdhet afgöras, ehuru de omständigheter, att dels inga rynkor och fåror eller linea albicantes förefinnes å buken och dels att blygdbandet var helt och ingen bristning eller spår efter bristning af mellangården förefanns, hvilket väl ofta alldeles saknas efter en utan allt biträdd försiggången utdrifning af ett fullgånget foster, göra det sednare antagandet, eller att fostret ej varit fullgånget, ej osannolikt; hvilket ej blott på aflagd embetsed intygas utan och med denna min edsförpligtelse så sant mig Gud hjelpe till lif och själ bekräftas.

Strömstad den 20 Maj 1875

Gustaf Runström

Dikstriktläkare

Tillika har åklagaren denna dag till Domhafvanden öfverlemnad följande skrift, som uppläses:

“Protokoll hållet vid förhör med Charlotta bil E

v281421.b4150

No 76 bil E

**Protokoll hållet vid förhör
med Charlotta Johannesdotter
från Stora Åseröd i Skee
socken, häktad för barna-
mord, å tingshuset i Ström-
stad den 6 Juni 1875.**

Sedan Charlotta Johannesdotter denna dag hitkommit med fångtransport från Uddevalla, för att härstädes i morgon undergå ransakning för barnamord, så inställde sig undertecknad, tf Kronolänsmannen i orten, genast kom den anklagade, för att efterhöra om hon ej kunde förmås afgifva bekännelse om brottet.

Vid förhöret närvaro ett några månader gammalt spädt barn jemte en äldre sköterska åt detsamma.

Efter att 1 1/4 timme hafva talat med den häktade i religionen syntes Charlotta komma till ånger och afgaf en, som det tycktes, uppriktig bekännelse om sitt brott. Den anklagade förtäljde sålunda, att hon Thorsdagen den 13 nästlidne Maj om morgonen framfödt i en afskiljd del af fähuset tvillingar, hvilka genom rörelser tillkännagåfvo att de hade lif. Barnen nedlades uti någon halm, hvarefter Charlotta gick derifrån för att förrätta sina sysslor. Omkring klockan 11 förmiddagen gick den anklagade efter barnen, som då ej visade tecken till lif, och inbar dem i köket samt lade dem i en eld i spiseln, hvarest de fingo ligga till fram på aftonen, då hon tog de kvarlevor af barnen, som ej brunnit upp, nemligen hjertat och inelfvorna, och lade dem uti en med vatten fylld bytta, hvilken hon bar till fähuset, hvarpå byttans innehåll utkastades genom en glugg i gödselhögen. Den anklagade påstår dock fortfarande att hon tror att barnen ej voro fullgångna, fastän de hade samma utseende som vanliga nyfödda barn.

Widare förekom ej

Som ofvan

C W Dahl

Den tilltalade, som förmäler sig nu vilja afgifva en till alla delar sanningsenlig bekännelse, berättar härefter på gifven anledning:

att hon, som i slutet af Oktober eller början på November månad sistl år, haft köttsligt umgänge med sin fästman, då blifvit hafvande. Före denna tid hade hon ej på sex månader varit tillsammans med fästmannen, som uppehållit sig i Norge; och med någon annan mansperson hade hon aldrig varit i förtroligare beröring. I början af Januari månad började hon känna sig "ej riktigt rask", ty hon hade då "hjerteved", men kom först i slutet af nämnde månad till full insigt af att hon var hafvande. Reningen, som hos henne alltid varit ordentlig, hade äfven några gånger under sista tiden infunnit sig. I slutet af Mars eller första dagarna af April månad, började hon få svåra knip i magen. Dessa förekommo dock till en början mera sällan, men på sista tiden af hafvandeskapet hade hon sådana nästan dagligen. Dessutom kände hon att det var "oroligt" i magen och under flera dagar före nedkomsten kände hon rörelser uti underlifvet. Onsdagen den 12 nästliden Maj hade hon ej haft några andra känningar än de vanliga och hon gick samtidigt med det öfriga husfolket till sängs och sof godt ända till kl 2 eller 1/2 3 på morgonen, då hon vaknade af häftiga knip i underlifvet. Sedan hon varit ute i köket och haft storgång på ett nattkärl, gåfvo smärtorna med sig och hon lade sig ånyo samt inslumrade, men uppvaknade igen straxt före kl 4 när hennes husbonde höll på att kläda sig. Ehuru hon då fått starka knip och den tanken kommit för henne att hennes nedkomst var förestående, hvilken tanke hon dock genast slog bort, steg hon äfven upp samt klädde fullständigt på sig och gick ut i köket för att sätta på kaffet. Sedan detta var gjort gick hon ned i ladugården för att fordra kreaturen, och hon hade just börjat dermed, då hon kände "att det var mer oroligt än vanligt" i kroppen. Hon gick därför till ett bås, som stod ledigt och i hvilket halm låg, samt efter det hon klädt sig en underkjol med krinolinfjädrar, som hade närmast lentyget och som hon tyckte vara besvärligt att hafva på sig, lade hon sig, klädd som hon var, i båset för att hvila. Då hon så legat en stund kände hon att hennes nedkomst var för handen och omkring tio minuter efter det hon kommit till visshet härom, framfödde hon liggande på ryggen ett foster, hvilket framkom utan att hon sjelf vidtog någon åtgärd. Straxt efter det fostret var framfödt märkte hon att detsamma var välskapat samt rörde på händer och fötter, men någon vidare lifsyttning kunde hon sedermera icke förmärka. Som hon trodde att efterbörden skulle komma på samma gång framflyttade hon fostret ett litet stycke dervid nafvelsträngen, som hon lät vara i orubbat skicka, gaf med sig, enär "den var lång". Omedelbart härefter framfödde hon ännu ett foster hvilket åtföljdes af efterbörden. Äfven hos detta förmärkte hon likartade lifsyttningar som hos det förra, men varade dessa ännu kortare. Båda fostren var välskapta, men "ovanligt mycket mindre än andra nyfödda barn". Hon var hela tiden vid full sans. Efter att hafva legat en stund i båset steg hon upp samt flyttade barnen med efterbörden, som hon ej befriat dessa från, ur vägen. Hon tror att hon lade ner dem i halmen samt täckte öfver dem med något halm, men detta kan hon icke med säkerhet påminna sig. Härpå uträttade hon sina vanliga sysslor i ladugården hvarefter hon gick upp igen och gjorde maten i ordning till frukosten. Sedan densamma var förtärd, dervid hon äfven deltog i måltiden, gick hon upp på loftet och hängde upp sin stubb, som blifvit nedblodad. Derefter och sedan hon gifvit grisen och kalfven föda, gick hon och satte sig att väfva en stund. Då hon sedermera gjorde upp eld i spiseln för att värma upp diskvatten hade hon ännu icke beslutat sig för att kasta fostren på elden. Straxt derefter kom dock denna tanke för henne och utan att vidare göra sig reda för den handling hon stod i beredskap att utföra, gick hon ned i ladugården, samt tog en derstädes stående trädbytta, som var något öfver ett kvarter hög och kunde rymma ungefärligen ett par kannor, lade fostren med efterbörden i densamma, dervid byttan dock ej fylldes till hälften, och bar den med sitt innehåll, utan att på något sätt täcka detta, upp till köket.

Dervid kom hon ej att tänka på att Maria Johansdotter, som hon trodde vara i sin kammar, möjligen kunnat vara der. Så snart hon kommit dit upp sköt hon undan grytan, som var hängande i spiseln, samt välte byttan öfver elden, som nu var något utbrunnen, men som hon friskade upp med att pålägga stickor, så att den flammade lifligt. Halmen i ladugården, som var nedblodad, brydde hon sig ej om att undandölja. Klockan kunde nu vara vid pass elfva. Härpå rengjorde hon byttan och nedtog stubben från vinden samt urtvättade densamma. Då hon tillagade middagen rörde hon en gång i spiseln och märkte då att fostren till större delen voro af elden oförtärda, hvarföre hon lade på mera ved. På eftermiddagen väfde hon igen och förrättade sina sysslor på vanligt sätt, ända till aftonen, då hon, sedan allt folket, undantagande husbonden och vallpojken gått och lagt sig, ånyo rörde i askan och såg att mycket ännu var oförbrändt, hvarföre hon hopsamlade hvad hon i skymningen kunde få tag i af kvarlevorna, hvilka hon lade uti den af henne på förmiddagen begagnade byttan, och tog med sig då hon derpå gick ut för att stänga in kalfven i ladugården. Vallpojken var henne följaktig och då de kommo närmare ladugården med kalfven, som var bångstyrig, mötte de husbonden hvilken var på väg in från stallen och erbjöd sig att vara behjelpig vid kalfvens instängande. Sedan hon afslagit detta anbud var vallgossen, såvidt hon kan påminna sig, henne följaktig in i ladugården och såg huru hon stjelpte byttans innehåll genom gödselgången ut på gödselstacken. Härefter gick hon upp och lade sig att sofva. Under hela dagen hade hon icke känt den minsta ånger eller oro öfver sitt handlingssätt, och uppgifver hon inget annat skäl härtill, än att hon skämdes öfver att fostren voro så små och ofullgångna. Hon tillägger det hon icke gjort det minsta för att dölja hafvandeskapet.

Åklagaren anhåller att få afhöra ett af honom inkalladt vittne: Carolina Andersdotter på Nösteröd, hvilken befinnes tillstädes och får, då jäf mot henne hvarken anföres eller kan utrönas, aflägga vittneseden, hvarefter och sedan hon erhållit påminnelse om edens vigt och betydelse, hon berättar:

att vt, som är syster till den tilltalades trolofvade, den 5 Februari innevarande år då vt tillsammans med den tilltalade var på ett dansnöje, på hennes kroppsställning tyckte sig förmärka att hon var hafvande, hvilket vt då äfven af flera personer hörde uppgifvas var förhållandet. Vt tillfrågade henne då ej derom, men en dag fram på våren, då den tillt och vittnet vid ett tillfälle hade sällskap, yttrade den tillt för vittnet att hon var hafvande, dervid hon tillade "jag har väl inte gjort det som är rätt, ty jag skulle ej hafva befattat mig med honom förrän vi varit hos presten". Den tilltalade brukade af godt lynne. Fästmannen hade varit i Fredriksstad sedan våren 1874 och kom först hem straxt före höstmarknaden i Strömstad den 20 Oktober, efter att uti Augusti månad hafva varit på ett kort besök hemma. Upprepadt och vidkändt.

Den tilltalade försäkrar att hon ej vid fästmannens besök i Augusti haft någon beblandelse med honom.

Åklagaren anhåller härefter om uppskof dels för anställande af forskningar vid Stora Åseröd efter de kvarlevor af fostren, som utkastats på gödselhögen, dels och för inkallande af flera vittnen.

Efter enskild öfverläggning afkunnas följande

Beslut

Med bifall till åklagarens anhållan uppskjutes ransakningen till Lördagen den 26 uti innevarande månad kl 10 fm, då åklagaren eger sig härstädes åter infinna, medhafvande

den bevisning han vidare i målet åstundar, och kommer emellertid tilltalade Olena Charlotta Johannesdotter att genom Domhafvandens försorg införpassas till kronohäktet i Uddevalla, för att å den utsatta rättegångsdagen här ånyo inställas.
Sessionen slut kl 12 1/2.

v281421.b4450

1875 den 26 Juni

No 105

Jemlikt HdRns den 7 uti innevarande månad fattade beslut företages ånyo till fortsatt handläggning det ifrån sagde dag uppskjutna och i domb under No 76 senast handlagde målet emellan tf Kronolänsmannen C W Dahl, allmän åklagare och pigan Olena Charlotta Johannesdotter från Stora Åseröd i Skee socken, häktad och tilltalad för barnamord, och infinna sig åklagaren personligen, hvarjemte häktade Johannesdotter som från kronohäktet i Uddevalla blifvit hitförpassad, af fångevaldigern J Pettersson för Rätten inställd.

Sedan det vid föregående rättegångstillfället förda protokoll blifvit uppläst och af parterna lemnadt utan anmärkning tillägger den tilltalade på framställd fråga, att det första af barnen vid födelsen kom med fötterna först, då deremot det andra enligt hvad hon vill påminna sig, kom med hufvud och fötter på en gång. Det ena af barnen var en flicka men det andras kön kan hon ej draga sig till minnes att hon eftersåg. Hon befriade ej de nyföddas mun från vidlådanade segt slem eller vidtog någon den minsta åtgärd för fostrens bibehållande vid lif, ehuru hon icke kan förneka, att hon insåg det sådana åtgärder varit nödvändiga.

Åklagaren, som härefter tillkännagifver det han under tvenne dagar anställt gräfningar och efterforskningar uti gödselstacken vid Stora Åseröd för att söka anträffa kvarlevorna efter fostren, men att dessa ej återfunnits samt att den utaf den tilltalade vid förra rättegångstillfället omnämnda byttan af honom blifvit uppmätt och befunnits vara 8 tum i diameter samt 12 tum hög, uppgifver det han till denna dag instämt Charlotta Andersdotter i Remne såsom nytt vittne samt Carl Carlsson i Stora Åseröd för att ytterligare höras; hvarjemte åklagaren anhåller att minderårige Gustaf Hansson måtte upplysningsvis få lemna berättelse, dock afstår han på sistnämnde ställe från Charlotta Andersdotters hörande, emedan hon är sängliggande sjuk och efter hvad han numera erfarit icke skola hafva något af vigt att meddela.

Carl Carlsson, som erinrad om sin på den förrut aflagda eden, uppgifver på fråga, det han icke kan draga sig till minnes huruvida han på aftonen Thursdagen den 13 sistlidne Maj mötte den tilltalade på väg till ladugården medhafde någon bytta. Uppläst och vidkändt.

Gustaf Hansson, som är 11 år gammal, höres härefter utan ed och berättar, att han dagen innan den tilltalade af länsmannen häktades, på aftonen åtföljde henne då hon skulle stänga in en calf uti ladugården, och påminner han sig, att hon dervid hade en bytta i handen, hvilken hon tömde ut genom gödselgluggen. Något vidare till upplysning i saken kan han icke draga sig till minnes.

Såväl Carl Carlsson som Gustaf Hansson fordra ersättning för sin inställelse.

Åklagaren öfverlemnar härefter målet till afgörande under yrkande af ansvar å den tilltalade för barnamord jemlikt 14 Cap 22§ Strafflagen.

Sedan den tilltalade förmält det hon ej hade något vidare att andraga utan äfven öfverlemnade till HdRns bepröfvande afkunnas efter enskild öfverläggning HdRns

Utslag

Enär tilltalade Olena Charlotta Johannesdotter inför Rätten fritt och otvunget erkändt att hon, som af oloflig beblandelse blifvit hafvande samt Thorsdagen den 13 sistlidne Maj tidigt på morgonen uti enslighet framfödt tvenne barn, hvilka under födelsen gåfvo otvetydliga lifsytringar, detta oaktadt och ehuru hon under barnens födelse var vid full sans icke vidtagit någon den ringaste åtgärd för att bibehålla fostren vid lif; alltså och då hon sålunda uppenbarligen ådagalagt sin afsigt att genom denna sin underlåtenhet bringa fostren om lifvet, pröfvar HdRn jemlikt 14 Cap 22§ Strafflagen rättvist döma henne för barnamord till straffarbete uti sex år;

hvarjemte hon kännes skyldig ersätta ej mindre Distriktsläkaren G Runström för besigtningen å såväl henne sjelf som å de funna qwarlemningarna af fostren med det belopp, som efter granskning utaf hans afgifvande räkning kan varda bestämdt af Kongl Sundhets Collegium, än och besvärade vittnena Carl Carlsson från Stora Åseröd för två inställedagar samt 6 mils resa med 8 kronor, Carl Olsson och Maria Johannesdotter för 3 mils resa med 4 kronor hvardera samt i målet upplysningsvis hörde, minderåriga Gustaf Hansson med 50 öre; men om något häraf icke kan af den sakfällde gäldas, skall detsamma utgå af allmänna medel.

Den som med Utslaget må vara missnöjd eger deruti hos Kongl Majts och Rikets Götha HofRätt söka ändring genom besvär, hvilka af klaganden sjelf eller lagligen befullmäktigadt ombud underskrifva, skola var till Kongl HöfRätten inlemnade innan kl 12 å trettionde dagen härefter, denna oräknad, eller Måndagen den 26 närkommande Juli; dock att, om Olena Charlotta Johannesdotter vill klaga, hennes besvärsskrift må inlemnas inom sagda tid hos Kongungens Befallningshafvande i länet, och erhåller hon biträde vid besvärsskriftens författande när hon derom anmäler sig hos tillsyningsmannen öfver kronhäktet i Uddevalla, dit hon härifrån återförpassas.

Afförd.

Afträda.

v299983.b56

Uddevalla länsfängelse

Ankomst 23/5 1875

26 år, född i Lurs socken

Ljust hår, blå ögon, ovalt ansigte, rak näsa, ordinär växt.

Barnamord.

Johannesdotter har inför Rätten förklarat sig nöjd, men sedan besvärat sig i Kongl Hof Rätten.

Kongl Majts och Rikets Göta Hofrätt har genom utslag den 27 September 1875 ej funnit skäl meddela klaganden den sökta ändring i Härads Rättens utslag. Johannesdotter delgifven utslaget den 2 oktober 1875. Förklarade sig nöjd.

Straffet börjar den 4 oktober 1875. Slutar den 4 oktober 1881.

1875 den 5 oktober afsänd till Wenersborg för vidare befordran till Straffängelset för qvinnor i Göteborg, för undergående ådömt 6 års straffarbete för barnamord.

Göteborgs kronospinnhus

v299320.b14.s214

Behållen arbetsförtjenst 177,88

31/1 80 Missbrukat förtroende som ordningsqvinna, 6 dagars ljuscell

v33147.b243.s238

Läser innantill väl. Kan skrifva. Kunsks godk.

Uppförande: oklanderligt

Avgång: 4/10 1881, fri till Skee

Skee hfl

v504.b380.s782

Stora Åseröd, återkom 1881

Flyttade till Olseröd, under Lytorp 1882 (samma hushåll som Magnus Andersson, hans syskon o föräldrar)

Gifte sig 5/2 1882 med Magnus Anton Andersson

De flyttade i maj 1884 till Fredrikstad